

Тому для порівняння моделей доцільно розробити методику оцінювання їх надійності.

За результатами розгляду і оцінювання правильності результатів моделей прогнозування банкрутства підприємств машинобудування можна дійти висновку, що для розглянутих чотирьох підприємств найкращий результат дала п'ятифакторна модель Альтмана (6 балів з 8); за нею йдуть модель Ліса, модель Таффлера, коефіцієнт Бівера, мультикритеріальна модель ідентифікації фінансової кризи МФУ (4 бали з 8), гірше результат у моделі Матвійчука (3 бали) і гірше за все результати у моделі Спрінгейта і моделі Терещенка (2 бали).

За результатами аналізу можна дійти висновку, що найкраще дозволила спрогнозувати ймовірність банкрутства найстаріша модель, розроблена ще у 1968 р. А для інших моделей оцінка 4 бали та нижче взагалі не може вважатись позитивною, тому що це лише половина правильних прогнозів (50 на 50) або менше.

Література

1. Наказ Міністерства фінансів України 14.07.2016 № 616 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16#Text>.
2. Smida – Бази даних емітентів цінних паперів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua>.
3. Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://data.gov.ua/dataset/78531b7b-e0b1-489f-9924-64144faa7abd>.
4. Терещенко, О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посіб. / О. О. Терещенко. – Київ: КНЕУ, 2009. – 412 с.

УДК 338.12.017

МОЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЕЙ ПРОГНОЗУВАННЯ БАНКРУТСТВА ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Леонов В.С., аспірант I курс 051 Економіка
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»*

*Попов О.С., к.економ.н., доц. кафедри
економіки та публічного управління*

Українське промислове середовище, як і будь-яке інше, піддається впливу різноманітних факторів, які можуть вплинути на фінансову стійкість підприємств. У цьому контексті моделі прогнозування банкрутства стають необхідним інструментом для попередження можливих фінансових труднощів та ефективного управління ризиками.

Згідно кодексу України з процедур банкрутства: «Банкрутство - визнана господарським судом нездатність боржника відновити свою платоспроможність

за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури або процедури погашення боргів боржника» [1]. Отже, можна зазначити, що банкрутство – це стан підприємства, у якому воно не в змозі розрахуватися за своїми зобов'язаннями перед кредиторами в установлені строки.

Для того, щоб своєчасно попередити неплатоспроможність підприємства, потрібно систематично аналізувати його діяльність. Існує декілька груп методів за допомогою яких можна спрогнозувати настання банкрутства. Усі моделі оцінки й прогнозування ймовірності банкрутства підприємств можна поділити на чотири групи: 1) експертні методи; 2) економіко-математичні методи; 3) штучні інтелектуальні системи; 4) методи оцінки фінансового стану [2].

Найбільш поширеними є економіко-математичні методи прогнозування ймовірності настання банкрутства, а саме: двофакторна та п'ятифакторна моделі Е. Альтмана; дискримінантна модель Р. Ліса; дискримінантна модель Дж. Таффлера; показник діагностики платоспроможності Ж. Конана і М. Гольдера; коефіцієнт У. Бівера; модель Г. Спрінгейта; дискримінантна модель О. Терещенка; модель Р. Сайфулліна, Г. Кадикова, О. Зайцевої та ін. [3].

Модель Альтмана використовується для прогнозування можливості банкрутства підприємства на основі п'яти фінансових показників. Ця модель найчастіше використовується для аналізу фінансової стабільності та ризику банкрутства. Хоча модель Альтмана стала класичною, важливо зауважити, що вона була розроблена для аналізу великих корпорацій і може бути менше точною для менших підприємств або тих, що діють в інших секторах економіки.

На відміну від Альтмановської моделі, модель Дж. Таффлера спрямована на прогнозування банкрутства, зокрема на пізньому етапі. Джозеф Таффлер розробив цю модель, щоб врахувати більше динамічних факторів і забезпечити більш деталізоване прогнозування можливого банкрутства компанії.

Коефіцієнт Бівера – це різниця між чистим прибутком та амортизацією ділена на суму поточних і довгострокових зобов'язань. У. Бівер пропонує з різниці доходів та витрат (що включає у себе амортизацію) повторно відняти витрати (їх частину у вигляді амортизації). Висловлюється думка, що чисельник коефіцієнта Бівера не має певної економічної інтерпретації, також існує не багато корпорацій та компаній, у яких чисельник даної формули отримає позитивне значення. Модель Г. Спрінгейта передбачає розвиток інтегрального показника, за допомогою якого здійснюється оцінка ймовірності визнання підприємства банкрутом.

Модель Ліса є більш збалансованою, вона також акцентує увагу на рівень прибутковості діяльності та рентабельність активів підприємства, а також на структуру активів та джерел їх фінансування.

Досить поширеною в Україні є діагностика банкрутства підприємства за моделлю О. Терещенка [4]. Дана модель існує у двох варіантах. Перший – це універсальна модель, що включає 6 показників і побудована на основі даних

850 підприємств різних галузей. Друга модель містить 10 показників і враховує диференціацію підприємств за галузями.

Дискримінантні моделі, розроблені за кордоном, часто вважаються універсальними, охоплюючи різні види підприємств. Проте вони надто загальні і не мають конкретних рекомендацій щодо ефективного застосування для конкретних підприємств. Деякі моделі спрямовані, передусім, на прогнозування банкрутства великих і середніх підприємств, що піддає під сумнів точність їхніх прогнозів для малих підприємств.

Виявлено, що деякі методики непридатні для аналізу фінансового стану малих підприємств через використання показників, які або не відображаються у фінансовій звітності малих підприємств, або не є типовими для них.

Навіть при наявності певних переваг і недоліків у кожній моделі, важливо застосовувати їх комплексно і вчасно. Однак модель О.О. Терещенка є найбільш оптимальною для українських підприємств, оскільки вона базується на аналізі діяльності вітчизняних компаній. Застосування цих моделей комплексно навіть для успішних підприємств дозволяє передбачити можливі проблеми і уникнути їх при відповідному управлінні.

Література

1. Кодекс України з процедур банкрутства Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 19, ст.74).
2. Місько Г. А. Діагностика ймовірності банкрутства як засіб фінансово-економічної безпеки підприємства/ Г. А. Місько // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Всеукр. асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія.-2013. – №26 (205). – С. 166 – 173.
3. Кравчук Л. С. Діагностика ймовірності банкрутства сільськогосподарських підприємств / Л. С. Кравчук, М. О. Гава // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2013. – № 1. – С. 268– 271.
4. Капустін В.В. Банкрутство: генезис, сутність і поняття в умовах сьогодення /В.В. Капустін // Порівняльно-аналітичне право. — 2013. — № 3. — С. 165 — 168.

УДК 338

ТРУДНОЩІ В РОБОТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Маслик В. С., студентка гр. 611м
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є.Жуковського «ХАІ»*

*Попов О. С., к.е.н., доц. кафедри економіки та
публічного управління*

Воєнний стан кардинально вплинув на всі сфери життя українців, включно з трудовою діяльністю.